

WAT

WAT IS EEN STRUWELHAAG?

Struweelhagen komen in heel Nederland voor en er zijn vele lokale varianten. Struweelhagen vormen een belangrijk leefgebied voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna van het cultuurlandschap. Struweel bestaat vooral uit struiken die laag blijven (bijvoorbeeld braam) of hoog uitgroeien (zoals meidoorn). Struwelen kunnen zelfstandige begroeiingen zijn of randen van houtopstanden vormen.

Kenmerkend voor struwelen is de overheersing van struiken die minimaal 1 meter, maar meestal 2 tot 5 meter hoog zijn, zoals meidoorn, sleedoorn, vlier, kornoelje, grauwe wilg en braam. Verder komen in struwelen klimplanten voor als hop, kamperfoelie en bosrank.

Behalve natuurlijke zijn er ook aangeplante struwelen. Struwelen dienden vroeger vaak en fungeren soms nog steeds als perceelscheiding.

Struweelhaag

WAAROM

WAT IS HET NUT VAN EEN STRUWELHAAG?

In het kort:

- voedsel-, broed- en/ of schuilplek voor vogels en andere dieren;
- behoud van de functie als (brede) perceelscheiding
- bijdrage aan een aantrekkelijk landschap

Winst voor de natuur

In verder open landschappen vergroten struwelen de landschappelijke en ecologische variatie.

Factsheet De Struweelhaag (L23)

Struwelen bieden broedgelegenheid aan vogels als kneu, braamsluiper, heggenmus, spotvogel. Veel andere vogelsoorten vinden er voedsel. Bovendien kunnen er diverse soorten kleine zoogdieren schuilen, zoals muizen en marterachtigen, maar ook amfibieën, zoals padden.

Dagvlinders als landkaartje, bont zandoogje en bruin blauwtje zijn vaak langs struwelen op zoek naar voedsel en een plek om eieren af te zetten.

Struweelhaag als versterking van bestaand landschapselement

Het ontwikkelen van struwelen bij zo ongeveer alle landschapselementen zijn de ideale manier om op een eenvoudige manier de biodiversiteit te verhogen. Een paar voorbeelden:

- langs houtopstanden: struwelen zijn vooral aantrekkelijk als deze langs houtwallen, graften en dergelijke worden aangelegd, er zijn snel allerlei soorten dieren te verwachten die er gebruik van maken;
- nabij poelen of waterlopen: deze plekken bieden amfibieën de mogelijkheid om op korte afstand van de plek waar zij zich voortplanten te overzomeren en te overwinteren;
- op reliëfrijke plaatsen: reliëf zorgt voor variatie in natte, droge, koude en warme plekken wat tot uiting komt in een meer gevarieerde begroeiing;
- op zonnige plaatsen: deze bieden goede leefomstandigheden aan dagvlinders en andere insecten.

BEHEER

OOK EEN PAAR M² STRUWEEL IS WAARDEVOL

Een struweel op uw bedrijf is vooral interessant voor vogels en andere dieren. Soms is er al struweel aanwezig, maar u kunt het ook aanleggen of spontaan laten ontwikkelen. Het kost enkele jaren voor het volgroeid is.

Struweel vraagt om de vijf tot tien jaar enig onderhoud omdat het zonder beheer de struweelhaag uitgroeit naar bos en zo veel waarde verliest. Overigens hoeft het allemaal niet zo groot te zijn, ook kleine struwelen van een paar vierkante meter zijn erg waardevol.

Laat een struweel spontaan ontwikkelen of plant het aan

Ontwikkel waar mogelijk een struweel, ook kleine struwelen betekenen natuurwinst. Door 'niets te doen' op een strook grond waar u een struweel wilt hebben ontstaat dit op een gegeven moment vanzelf. Dit is de goedkoopste manier van aanleg. De kans is wel groot dat op den duur hoog opgaande bomen en struiken gaan overheersen, het behouden van een struweel vraagt beheer.

Planten

Bewerk de bodem slechts op die plaatsen waar u gaat planten. Plant uitsluitend inheemse, streekeigen struiken die thuishoren

Factsheet De Struweelhaag (L23)

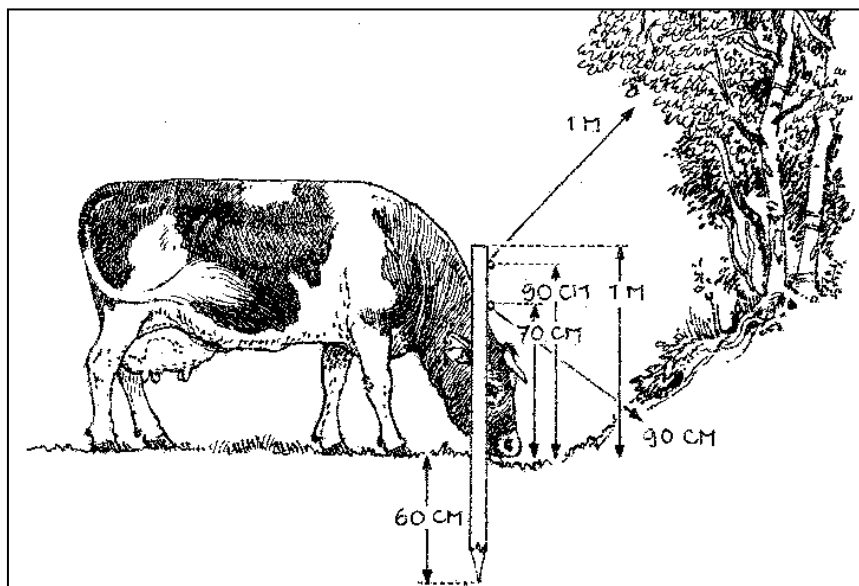
bij de plaatselijk aanwezige bodemgesteldheid en waterhuishouding. Maak gebruik van bijvoorbeeld twee of vier verschillende soorten. Meng deze niet individueel, maar plant ze in groepjes van dezelfde soort. Kies voor een ruim plantverband, bijvoorbeeld één exemplaar per twee of drie vierkante meter, of hanteer een driehoeksverband van 2 x 2 x 2 m. Wilt u snel een dicht struweel, dan is een minder ruim plantverband mogelijk. Het struweel wordt hierdoor wel minder gevarieerd en u krijgt na verloop van tijd te maken met meer onderhoud. Gebruik soorten die stuifmeel en/ of nectar leveren en in verschillende perioden bloeien. Er is dan gedurende lange tijd een aanbod aan voedsel voor insecten. Zaai in het plantvak eventueel klavers of andere snelle groeiers om de groei van grote brandnetel en akkerdistel te onderdrukken.

Houd reliëf in stand of breng het aan

Reliëf betekent verschillen in hoog en laag, in nat en droog, in warm en koud, enzovoorts. Door het in stand houden of aanbrengen van reliëf op de plaats waar u struweel wilt ontwikkelen bevordert u de variatie van de uiteindelijke begroeiing. Met de aanleg van een diepe greppel naast het struweel zorgt u ervoor dat de struiken niet de kans krijgen met de wortels het gras- of bouwlandperceel in te groeien.

Vermijd begrazen

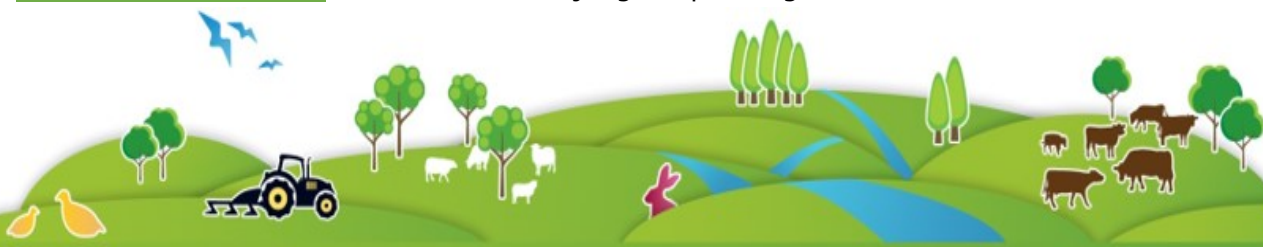
Als vee in een struweel kan grazen, geeft dat schade aan de beplanting. U kunt het struweel daar met een raster tegen beschermen. U kunt het raster zo plaatsen dat het vee nog wel de rand van het struweel kan begrazen, dat leidt tot meer variatie.

Raster langs een struweelⁱⁱ

Voer alleen het meest noodzakelijk onderhoud uit

Struwelen kenmerken zich door hun natuurlijke karakter. Dat betekent dat u er beter zo weinig mogelijk in hoeft te werken. Uitval van de jonge beplanting kunt u tolereren tot circa 30 -

Factsheet De Struweelhaag (L23)

Extra

50 % van de hoeveelheid aangebracht plantgoed. Desgewenst kunt u het volgende plantseizoen erg grote gaten inboeten. Vormt het optreden van brandnetel- en akkerdistelhaarden een probleem voor u of uw bureu, maai de haarden dan enkele keren per jaar met een zeis of bosmaaier. Doe dat voor de bloei en tijdens vochtige weersomstandigheden. U heeft dan kans dat de planten wegrotten. Kleefkruid kan in akkerbouwgebieden een risico vormen. Wilt u dat vermijden, dan kunt u dat milieuverantwoord alleen met de hand goed bestrijden (uittrekken).

Ga verbossing tegen

Als u kiest voor struweel betekent dat u in de gaten dient te houden of het struweel niet langzaam maar zeker bos wordt. Is dat het geval, dan kunt u boomvormers het beste verwijderen. Doe dit liefst gefaseerd. Deze vorm van onderhoud kunt u het beste eens in de vijf tot tien jaar uitvoeren. Dik hout kan dienst doen als brandhout en het dunnere hout kunt u verwerken in een takkenhoop of -ril.

HOE KUNT U HET BEHEER VERDER VERRIJKEN?

Bij het Agrarisch- Natuur en Landschapsbeheer staat het ecologisch resultaat voorop en kan jaarlijks het beheer worden aangepast met het oog op betere ecologische resultaten. Het is niet te onderschatten hoe belangrijk details zijn voor het ecologisch resultaat. Heeft u ideeën om uw landschapselementen verder op te waarderen, neem gerust contact op met uw veldmedewerker.

ⁱ Bron: Handboek Agrarisch Natuurbeheer (www.landschappen.nl)

ⁱⁱ Bron: Handboek Agrarisch Natuurbeheer (www.landschappen.nl)

